

Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

„Obětí kyberšikany je téměř 60 procent českých teenagerů“

Statistická analýza dat, PSY717

Anna Marie Jičínská

385336, Psychologie – sociální práce

Kombinované studium studium

Vyučující:

Mgr. Stanislav Ježek, Ph. D.

Mgr. Jan Širůček

Mgr. Jan Šerek

Datum odevzdání: 1. 5. 2012

Na internetovém zpravodajství Novinky.cz byl dne 29. 4. 2012 zveřejněn článek „Obětí kyberšikany je téměř 60 procent českých teenagerů“. Tento článek působil jako jedna z hlavních zpráv na internetovém portálu Seznam.cz. Kyberšikana, nebezpečí sociálních sítí, internetový sexting, to jsou témata, která jsou v dnešní době velmi obávaná a diskutovaná. Stávají se „strašákem“ dnešních rodičů teenagerů a titulek tohoto článku, jejich strach podtrhuje. Proto na článek „kliknou“ a ptají se, zda není tou obětí právě jejich dcera/chlapec.

Cílem mé práce je zhodnotit, jak novinový článek komunikuje s údaji a statistikami z výzkumné studie a zda novinový článek opravdu informuje spolehlivě o společenském problému kyberšikana, nebo je článek upraven tak, aby byl co nejčtenější.

„Obětí kyberšikany je téměř 60 procent českých teenagerů“

Hned v perexu se dozvídáme, že více než polovina dětí v Česku se již stala obětí kyberšikany. Téměř každé desáté dítě přiznává, že se na ní samo podílí a dopouští se ponižování a urážení. Dále nás autor odkazuje na zdrojovou studii Centra prevence rizikové virtuální komunikace Univerzity Palackého v Olomouci. Výzkumu se účastnilo 10830 mladých ve věku 11-17 let. Mezi monitorované jevy patřily například kyberšikana, sexting nebo sdílení osobních údajů na internetu. Výzkum ukázal, že s některou z forem či projevů kyberšikany se setkala bezmála 57 procent českých dětí. 31 procent respondentů zažilo nejčastější formy šikany jako ponižování, urážení a ztrapňování. 21% procent dětí se pak v roli oběti setkalo s kyberšikanou prostřednictvím mobilních telefonů. Nejčastěji byly ke kyberšikaně využity sociální sítě, SMS a instant messengery. Dále skoro 10% dotázaných přiznalo, že se dopustili ponižování, urážení oběti na internetu. Asi deset procent respondentů zneužilo cizí účet k tomu, aby jeho majitele dostali do problémů. Rodičům by se s jakoukoliv formou šikany nikdy nesvěřilo 17% dětí.

Výzkumná studie

Výzkum pod názvem Výzkum Nebezpečí internetové komunikace III se zaměřuje na výskyt rizikového chování spojené s informačními a komunikačními technologiemi v populaci českých dětí. Mezi monitorované jevy patří kyberšikana, navazování virtuálních prostředků, sexting a sdílení osobních údajů.

Výzkumu se zúčastnilo 10830 dětí ve věku 11 – 17 let z celé České republiky. S ohledem na počet dotazovaných byl výzkum orientován kvantitativně a jako výchozí výzkumná procedura byla zvolena metoda dotazníku. Ten čítal 71 položek (polytomických i dochotomických) a byl respondentům poskytnut elektronicky. Sběr dat probíhal po celý rok 2011. Získaná data byla převážně na nominální a ordinální úrovni měření. Data byla uspořádána do tabulek četností, popsána pomocí míry střední tendence a následně znázorněna graficky. K testování hypotéz byl

využit test nezávislosti chí – kvadrát. Veškeré testování proběhlo na hladině významnosti – 0,01.

A jak se liší nebo jsou zkreslená data v novinovém článku, který vychází z výzkumné studie?

S ohledem na omezený prostor pro novinový článek, je předvídatelné, že některé informace autor bude muset zkrátit či zcela vynechat. Otázkou je, zda nevynechal některé důležité informace. V perexu novinového článku autor zmiňuje všechny jevy, které výzkum monitoroval. Avšak o sextingu a dalších jevech se nedočteme. Autor zužuje jeho výběr pouze na jev kyberšikany. Hned v titulku je první zkreslená informace. Může se zdát, že téměř 60% obětí, jak uvádí titulek, je to samé jako 56.7% obětí, které bylo doopravdy oběťmi kyberšikany. Avšak jeden ze závěrů studie byl mírný pokles obětí, z 60% na 56. 7%, Tento výsledek má být mírné pozitivní zlepšení, o kterém v novinovém článku není ani zmínky. Domnívám se, že tato informace nebyla uvedena záměrně, protože měl titulek „šokovat“ že téměř 60% dětí se stalo oběťmi.

Co se týče dalších údajů a jejich procentuálnímu vyjádření, tak jsou v pořádku. Avšak pro čtenáře velmi nepřehledné. V textu se objevuje velmi mnoho údajů, které nejsou dostatečně interpretovány. Čtenář se například dozví, že se děti setkávají se šikanou prostřednictvím mobilních telefonů, přidá procentuální vyjádření těchto dětí - obětí, avšak už nenapíše, jak tato šikana probíhá, takže čtenář neví, co si má pod touto formou šikany představit. Také je matoucí, že na jednom řádku píše o obětech a na dalším řádku uvádí procenta dětí, které byly samotnými aktéry kyberšikany, aniž by tyto informace výrazněji oddělil. Další odstavec věnuje tomu, jaké procento dětí by se s nějakou formou šikany nesvěřilo rodičům. Čtenář, ale už neví, proč by se jim nesvěřilo, nebo například s kterou formou kyberšikany by se děti svěřili apod.

Dle mého názoru, autorův záměr nebyl zkreslovat a měnit data za účelem zvýšené čtenosti, jak jsem se původně domnívala. Problém obsahu článku je ten, že autor nedokázal správně data uchopit a interpretovat. V krátkém textu uvádí mnoho číselných údajů, bez vysvětlení a čtenář se po chvíli v textu ztratí.

V této podobě nemohu práci přijmout – 0 bodů.

Seminární práce má být zaměřená na komunikaci statistiky a toho se týká jediné úvaha kolem 60%. Další výtky se týkají absence dalších témat, absence vysvětlení jevů, většího popisů jevů... tedy nikoliv statistik.

Bohužel článek hlavně přetiskuje relativní četnosti a neuvádí mnoho jejich interpretací, není tedy mnoho nad čím se zamýšlet. Nemusíte ale pokrýt celý článek, zkuste se zamyslet nad některým dalším sporným údajem.

Případně pokud je Vaší hlavní výtkou nepřehlednost a chybné uchopení dat, zkuste navrhnout, jak by je měl data uchopit lépe či je prezentovat přehledněji.

Zdroje:

„Obětí kyberšikany je téměř 60 procent českých teenagerů“. [online] Citováno 29. 4. 2012.
Dostupné z

<http://www.novinky.cz/internet-a-pc/266020-obeti-kybersikany-je-temer-60-procent-ceskych-teenageru.html?ref=ostatni-clanky>

Nebezpečí internetové komunikace. [online] Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Univerzity Palackého v Olomouci. Citováno 29. 4. 2012. Dostupné z

http://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/39-nebezpei-internetove-komunikace
HYPERLINK "http://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/doc_download/39-nebezpei-internetove-komunikace-3-2011-2012"-3-2011-2012